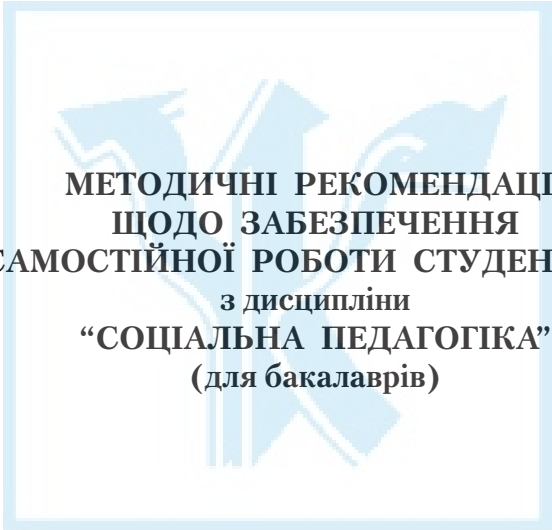

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА”
(для бакалаврів)**

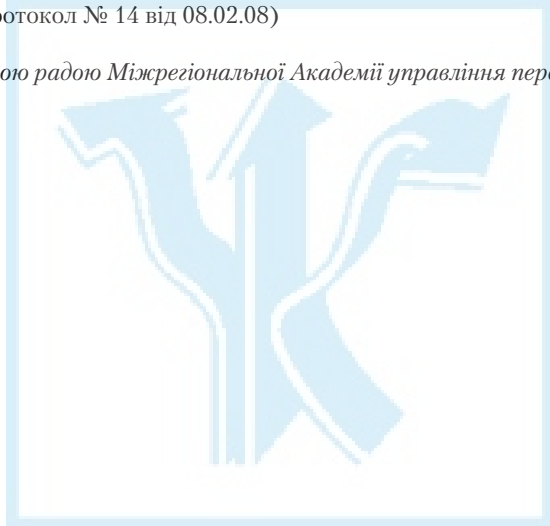
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2008

Підготовлено доцентом кафедри соціальної психології та соціальної педагогіки *Н. В. Харченко*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної психології та соціальної педагогіки (протокол № 14 від 08.02.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Харченко Н. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Соціальна педагогіка” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2008. – 32 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, аудиторну самостійну роботу з дисципліни “Соціальна педагогіка”, позааудиторну самостійну роботу, тематику контрольних робіт, контроль за самостійною роботою, питання для самоконтролю, оцінювання знань студентів, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є невід'ємною складовою організацій навчально процесу у вузі. Це специфічний вид діяльності, головною метою якого є формування самостійності як риси особистості, а формування умінь, знань і навичок здійснюється опосередковано через зміст і методи всіх видів навчальних занять (Ю. К. Бабанський, І. Я. Лернер, Н. Ф. Талізін та ін.). Під час самостійної роботи студенти здобувають загальнонаукові та професійні знання, оволодівають уміннями й навичками, а також способами науково-пошукової діяльності. Саме самостійна робота активізує засвоєння знань, розвиває творче мислення, пізнавальні здібності, виховує здатність до самоосвіти, планування власної творчо-пошукової діяльності тощо.

У структурі процесу організації самостійної роботи студентів викремлюють такі компоненти:

- орієнтовно-мотиваційний (робота, спрямована на усвідомлення студентами мети конкретної діяльності та організацію її на виконання самостійної роботи);
- інструктивно-настановчий (ознайомлення студентів із специфічними особливостями роботи з навчальним матеріалом різних видів завдань, обсягу роботи);
- процесуальний (безпосереднє виконання студентами самостійної роботи);
- корекційний (надання допомоги студентам, подолання труднощів і виправлення помилок);
- контрольньо-оцінювальний (контролювання процесу самостійної роботи студентів, коли викладач аналізує характер, повноту, зміст, доцільність вибору студентами способів діяльності та оцінює їх).

Для того щоб студенти досягали якомога кращих результатів у процесі самостійного навчання, вони мають набути таких вмінь:

- проводити інформаційний пошук, вибирати літературні джерела, аналізувати інформацію, узагальнювати її й робити умовисновки;
- складати конспект прочитаного, писати реферат на основі узагальненої інформації;
- працювати з довідковим матеріалом.

Мета курсу — підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних на професійному рівні здійснювати соціально-педагогічну діяльність у різних соціальних середовищах.

Завдання курсу:

- 1) дати знання про теоретичні основи соціальної педагогіки, суб'єкти соціально-педагогічної діяльності, особливості технологічного забезпечення соціально-педагогічної діяльності, специфіку соціально-педагогічної роботи з окремими групами клієнтів;
- 2) формувати у студентів професійно-етичну культуру фахівця (соціального педагога / соціального працівника), педагогічні цінності, якості, особливості та поведінку, узгоджені з вимогами професійно-етичного кодексу та правил;
- 3) формувати у студентів психолого-педагогічні якості, орієнтовані на вдосконалення соціального працівника / соціального педагога як особистості: самоконтроль, самокритичність, самооцінка своїх вчинків, уміння керувати своїми емоціями;
- 4) розвивати у студентів педагогічні здібності: вміння правильно оцінити внутрішній стан людини; здатність “наповнити” людину впевненістю у власних силах; вміння заспокоїти й стимулювати клієнта до активної співпраці у процесі корекційно-реабілітаційної роботи; здатність знаходити необхідний стиль спілкування з людиною, яка потребує допомоги;
- 5) формувати в майбутніх фахівців психолого-педагогічні якості, спрямовані на створення ефекту індивідуальності (комунікативність, емпатійність, гуманізм, тактовність, толерантність, візуальність, красномовство);
- 6) розвивати психічні процеси — сприймання, пам'ять, уяву, мислення тощо.

Навчальним курсом “Соціальна педагогіка” передбачено 32 год лекцій, 16 год практичних занять і 60 год для самостійної роботи.

Форми контролю: усне опитування, перевірка конспектів, перевірка завдань для самостійної роботи, колоквиум.

Підсумкова форма контролю — іспит.

АУДИТОРНА САМОСТІЙНА РОБОТА *з дисципліни* **“СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА”**

Опрацювання матеріалу лекцій

Лекція — найважливіша форма роботи, оскільки лектор виступає одночасно в кількох ролях: *оратора*, який переконує аудиторію, пропагує науку; *вченого*, який розглядає явища й факти, положення, за-

кономірності, концепції, активізує, націлює, дає поштовх науковому мисленню студентів, їхній самостійності, самоактивності, творчості; *педагога*, який “несе” в аудиторію виховний потенціал науки; *психолога*, який використовує знання людської психіки для реалізації основних завдань навчання й виховання.

Тема 1. Соціальна педагогіка як наука про розвиток особистості

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Доведіть залежність соціального становлення особистості від історичного, соціального, культурного потенціалу суспільства.
2. Проаналізуйте із соціально-педагогічних позицій основні теорії соціалізації в західній соціології.

Питання для самоконтролю за темою

1. Що таке соціалізація особистості?
2. Які існують напрями в дослідженні процесів соціалізації у вітчизняній науці?

Тема 2. Соціально-педагогічна діяльність на сучасному етапі розвитку української державності

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Прочитайте конспект лекції. Зробіть короткий підсумок прочитаного. Дайте відповідь на запитання: “Якими професійними вміннями має володіти соціальний педагог, щоб ефективно здійснювати свою діяльність?”. Подумайте над тим, якими вміннями ви ще не володієте? Які потребують удосконалення, а які — формування й розвитку?

Питання для самоконтролю за темою

1. Що таке соціально-педагогічна діяльність? У чому її сутність і зміст?
2. Які напрями соціально-педагогічної діяльності найбільш пріоритетні в сучасних умовах розвитку суспільства?
3. Що необхідно враховувати соціальному педагогу, визначаючи мету своєї діяльності?
4. Які знання, уміння та навички потрібні для виконання соціальними педагогами професійних обов’язків?

Тема 3. Суб'єкти соціально-педагогічної діяльності

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розкрийте зміст різних напрямів соціально-педагогічної роботи з сім'єю.

Питання для самоконтролю за темою

1. Як визначається поняття “грумада”? Які класифікації громад ви знаєте?
2. Що характеризує територіальну громаду в Україні?
3. В яких напрямах здійснюється діяльність соціального педагога в загальноосвітньому закладі?
4. Які види соціальних послуг надає учням та їхнім батькам соціальний педагог у загальноосвітньому закладі?
5. Які основні нормативно-правові документи регламентують роботу ЦСССДМ?
6. На яких організаційних рівнях системи соціальної підтримки здійснюється діяльність соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді?
7. Що таке інтегровані (спеціалізовані) соціальні служби?

Тема 4. Технологічне забезпечення соціально-педагогічної діяльності

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розробіть програму волонтерської ініціативи, спрямовану на соціально-педагогічну підтримку однієї з вразливих категорій дітей та молоді.

Питання для самоконтролю за темою

1. Що таке соціально-педагогічна технологія? Які її основні риси?
2. Які фактори слід урахувати соціальному працівнику при розробці та застосуванні соціально-педагогічних технологій?
3. Які структурні компоненти визначають у соціально-педагогічній технології?

Тема 5. Соціально-педагогічна робота з окремими групами клієнтів

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Обґрунтуйте роль сім'ї в соціалізації особистості.

2. Складіть перелік форм соціально-педагогічної роботи з сім'єю.
3. Напишіть есе на тему: "Як попередити "юне материнство"?"

Питання для самоконтролю за темою

1. Як визначається термін "юне материнство"?
2. Які причини народження дітей в юному віці?
3. Які бувають наслідки народження дітей у неповнолітніх?
4. У чому особливість технологій соціально-педагогічної роботи з юними матерями?
5. Які мотиви відмов матерів від новонароджених дітей?
6. Які причини найчастіше призводять до відмов від новонароджених дітей?
7. Які форми й методи профілактичної роботи використовуються з метою попередження відмов від новонароджених дітей у пологових будинках?
8. Які форми сімейного виховання існують в Україні сьогодні? Чим вони різняться між собою?
9. Які основні завдання розв'язують на етапі підготовки до створення прийомної сім'ї та ДБСТ?
10. У чому полягає зміст соціального супроводу в перший рік існування прийомної сім'ї чи ДБСТ?
11. У чому полягають мета і завдання соціально-педагогічної роботи з сім'єю?
12. У чому особливості основних напрямів діяльності соціального педагога з сім'єю?
13. Які основні ознаки благополучної сім'ї?
14. Чим характеризується сім'я "групи ризику"?
15. Чим характеризується розлучена сім'я?
16. Які види соціально-педагогічної роботи з неблагополучною сім'єю.
17. Які ви знаєте етапи здійснення соціально-педагогічного супроводу неблагополучної сім'ї?
18. Які ви можете назвати форми та методи роботи з неблагополучною сім'єю?
19. У чому суть соціально-педагогічної роботи з підготовки молоді до сімейного життя?
20. Що таке ВІЛ-інфекція?
21. Які ви знаєте стадії розвитку ВІЛ-захворювання?
22. Які існують шляхи передачі ВІЛ?

23. У чому полягає різниця між паліативним і немедичним доглядом за особами, які живуть з ВІЛ/СНІД?
24. Які базові етичні принципи покладено в основу надання соціальних послуг людям, які живуть з ВІЛ/СНІД?
25. Назвіть види соціальних послуг, що надаються людям, які живуть з ВІЛ/СНІД. У чому їх суть?
26. Які ви знаєте форми надання соціальної підтримки людям, які живуть з ВІЛ/СНІД?
27. Які ви знаєте форми жорстокого поводження з дітьми? У чому проявляється жорстоке ставлення до дітей?
28. Охарактеризуйте попереджувальні заходи проти насильства над дітьми.
29. Розкрийте етапи й зміст соціально-педагогічної допомоги людям з функціональними обмеженнями.
30. Назвіть відомі вам тактики соціально-реабілітаційної роботи з людьми, які мають функціональні обмеження.
31. У чому суть патронажу людей з функціональними обмеженнями?

Тема 6. Соціально-педагогічна робота щодо подолання різних форм дезадаптації підлітків і молоді

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Змодельуйте проблемну ситуацію щодо профілактики адитивної поведінки й запропонуйте шляхи їх вирішення.
2. Охарактеризуйте основні форми профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі.

Питання для самоконтролю за темою

1. Назвіть основні підходи до оцінки поведінкової норми й девіації.
2. Які ви знаєте види девіантної поведінки? У чому вони проявляються?
3. Назвіть основні причини виникнення девіантної поведінки.
4. Назвіть різновиди та види адитивної поведінки. Охарактеризуйте кожен із них.
5. У чому полягають особливості педагогічної профілактики адитивної поведінки підлітків?
6. Які існують соціальні та особистісні чинники протиправної поведінки неповнолітніх. Як ці чинники пов'язані між собою?

7. У чому мета соціальної реабілітації засудженого неповнолітнього, звільненого від відбування покарання з випробуванням?
8. Які завдання необхідно виконати в процесі соціальної реабілітації неповнолітнього засудженого?
9. У чому полягає соціально-педагогічна робота із соціальної реабілітації неповнолітнього засудженого на кожному етапі його соціальної реабілітації?
10. Які основні групи факторів ризику, що створюють імовірнісну небезпеку для дитини?
11. Опишіть особливості дітей групи ризику.
12. Назвіть причини появи дітей групи ризику.
13. Які існують принципи роботи соціального педагога з дітьми групи ризику?
14. Дайте визначення поняття “соціально-педагогічна підтримка дитинства”?

Семінарські заняття

Семінарське заняття — це форма навчального заняття, на якому обговорюються попередньо визначені питання, до яких студенти готують тези виступів, реферати.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює виступи студентів, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію.

Семінарські заняття забезпечують розвиток творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації та професійного використання знань у навчальних умовах. Професійне використання знань — це вільне володіння “мовою педагогічної науки”, тобто точне оперування термінологією, поняттями, визначеннями.

Семінарські заняття складаються із двох взаємопов’язаних складових — самостійне вивчення студентом програмного матеріалу і обговорення на заняттях результатів пізнавальної діяльності. Вони вчать працювати самостійно, формують навички роботи з літературою, розвивають інтерес до предмета, вчать аргументувати, обґрунтовувати, доводити відповідь.

Семінарське заняття 1

Соціальна педагогіка як наука про розвиток особистості. Соціально-педагогічна діяльність (2 год.)

План

1. Соціальна педагогіка як наука, об'єкт і предмет її дослідження. Головні завдання соціальної педагогіки.
2. Етапи становлення й розвитку соціальної педагогіки. Основні поняття соціальної педагогіки.
3. Мета, принципи та функції діяльності соціального педагога.
4. Освітньо-кваліфікаційна характеристика соціального педагога.

Завдання для самостійної роботи

1. Проведіть порівняльний аналіз поняття “соціальна педагогіка” за посібниками та підручниками, наведеними у списку літератури для самостійного опрацювання.

Доповіді

1. Напрями й етапи соціально-педагогічної діяльності.
2. Сфери й зміст професійної діяльності соціального педагога.

Література: основна [1; 2; 5–7; 10; 12; 13; 16–20; 22; 27];
додаткова [2; 5; 9; 10; 17; 25–28; 41; 49]

Семінарське заняття 2

Технологічне забезпечення соціально-педагогічної роботи із суб'єктами соціально-педагогічної діяльності (2 год)

План

1. Територіальна громада як поле діяльності державних і неурядових організацій.
2. Соціально-педагогічна робота в загальноосвітніх закладах.
3. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді як суб'єкти реалізації соціальної політики.
4. Соціально-педагогічна діяльність інтегрованих соціальних служб.
5. Технології соціально-педагогічної діяльності.
6. Соціальні послуги в системі соціально-педагогічної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю. Поняття про соціальні послуги. Види соціальних послуг, їх зміст.

Доповіді

1. Волонтерські групи як ресурс соціально-педагогічної діяльності державних і громадських організацій.
2. Інтерактивні форми соціально-педагогічної діяльності.
3. Рекламно-інформаційні технології в соціально-педагогічній діяльності.
4. Технології розробки та впровадження соціальних проєктів.

Література: основна [11; 21; 25; 27];
додаткова [4; 7; 18; 20; 24; 32; 39]

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Опрацюйте Закон України “Про місцеве самоврядування”.
2. Опрацюйте положення про соціальний гуртожиток, центр соціально-психологічної реабілітації для дітей і молоді з функціональними обмеженнями, центр соціально-психологічної допомоги, центр для ВІЛ-інфікованих дітей і молоді та заповніть таблицю, подану нижче.

Назва закладу соціального спрямування	Основні завдання	Форми роботи з клієнтами

3. Користуючись Законом “Про соціальні послуги”, заповніть таблицю.

Види послуг	Приклади послуг	Де і ким вони можуть надаватися

Література: основна [11; 21; 25; 27];
додаткова [4; 7; 18; 20; 24; 32; 39]

МАУП

Семінарське заняття 3

Соціально-педагогічна робота з юними матерями та молодими сім'ями (2 год)

План

1. Форми і методи соціально-педагогічної роботи з юними матерями. Причини юного материнства. Технологія роботи з юними матерями.
2. Профілактична робота щодо попередження відмов від новонароджених дітей. Причини відмов від дітей.
3. Діяльність соціальних центрів матері та дитини.

Доповіді

1. Соціальний супровід сімейних форм виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.
2. Основні напрями діяльності соціальних служб при створенні прийомної сім'ї та ДБСТ.

Література: основна [1; 2; 8–10; 15; 25; 27];
додаткова [3; 10–13; 15; 18; 22; 27; 33; 34; 40;
42; 43; 47; 49; 50]

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Проаналізуйте соціальне законодавство України щодо прав і пільг неповнолітніх матерів.
2. Проаналізуйте Положення про соціальний Центр матері та дитини (Постанова КМУ від 8.09.2005, № 879).

Література: основна [2; 5; 6; 7; 10; 22; 27];
додаткова [2; 5; 9; 10; 17; 25; 41; 49]

Семінарське заняття 4

Соціально-педагогічна робота з окремими типами сімей (2 год)

План

1. Соціально-педагогічна робота з окремим типами сімей. Категорії сімей (благополучна, сім'я "групи ризику", неблагополучна сім'я), їх характеристика.
2. Види соціально-педагогічної роботи з неблагополучною сім'єю (соціально-педагогічне обслуговування, соціально-педагогічна профілактика, соціально-педагогічна реабілітація, соціально-педагогічний супровід).

Доповіді

1. Підготовка молоді до сімейного життя: мета діяльності, форми та структура організації роботи.
2. Робота з молодими сім'ями щодо стабілізації сімейних стосунків: мета діяльності, основні шляхи розв'язання проблеми, форми роботи з молодими сім'ями.
3. Допомога батькам у розв'язанні проблем сімейного виховання: мета допомоги, форми допомоги батькам.

Література: основна [1; 2; 8–10; 15; 25; 27];
додаткова [3; 10–13; 15; 18; 22; 27; 33; 34;
40; 42; 43; 47; 49; 50]

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Ознайомтесь з визначеннями “дитина-сирота”, “діти, позбавлені батьківського піклування” у Законі України “Про охорону дитини”, з'ясуйте різницю між ними (Закон України “Про охорону дитинства” – 26 квітня 2001 р., № 2402-III).
2. Розробіть програму дій і заходів соціального педагога щодо стабілізації сімейних стосунків за планом: мета діяльності, основні шляхи розв'язання проблеми, форми роботи з молодими сім'ями.
3. Розробіть план роботи соціального педагога з підготовки молоді до сімейного життя.

Література: основна [11; 21; 25; 27];
додаткова [4; 7; 18; 20; 24; 32; 39]

Семінарське заняття 5

Соціальна робота щодо захисту й підтримки осіб, які живуть з ВІЛ/СНІД; дітей і молоді з функціональними обмеженнями; дітей, над якими здійснюється насильство (2 год)

План

1. Соціальна підтримка осіб, які живуть з ВІЛ/СНІД. Форми надання соціальної підтримки. Види соціальних послуг ВІЛ-інфікованим.
2. Попередження насильства над дітьми. Форми жорстокого поводження з дітьми. Класифікація видів насильства. Засоби запобігання насильству над дітьми.
3. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями. Соціально-педагогічна діяльність з інвалідами; етапи й зміст соціально-педагогічної допомоги. Так-

тики соціально-реабілітаційної роботи з людьми, які мають функціональні обмеження.

Література: основна [1; 2; 8–10; 15; 25; 27];
додаткова [3; 10–13; 15; 18; 22; 27; 33; 34;
40; 42; 43; 47; 49; 50]

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розробіть інформаційну листівку для категорій людей, які живуть з ВІЛ/СНІД.
2. Розробіть власну інформаційну кампанію щодо профілактики жорстокого поводження з дітьми.
3. Законспекуйте Конвенцію ООН про права дитини.
4. Охарактеризуйте основні принципи Конвенції ООН про права дитини.
5. Розробіть план роботи з учнями загальноосвітньої школи із соціально-правової діяльності.
6. Розробіть вправи та рольові ігри з учнями загальноосвітньої школи щодо захисту їхніх прав.
7. Напишіть есе на теми: “Проблеми молоді: хто і коли їх має розв’язувати?”, “Моє власне ставлення до ВІЛ-інфікованих”, “Насилля в сім’ї: як з ним боротися?”.

Література: основна [1; 2; 8–10; 15; 25; 27];
додаткова [3; 10–13; 15; 18; 22; 27; 33; 34;
40; 42; 43; 47; 49; 50]

Семінарське заняття 6

Девіантна поведінка дітей і молоді як форма соціальної дезадаптації (2 год)

План

1. Девіантна та деліквентна поведінка дітей і молоді як форма соціальної дезадаптації. Види девіантної поведінки. Причини виникнення девіантної поведінки
2. Адитивна поведінка, її різновиди (нехімічні адикції, проміжні форми, хімічні адикції).
3. Види адитивної поведінки (аутоагресивна, дисморфоманічна, гепоїдна, дромоманія, патологічна сором’язливість), їх характеристики.

4. Поняття про наркоманію, наркотичні засоби, наркотики, психотропні речовини. Токсикоманія. Алкоголізм. Наркозалежна поведінка, її характеристика.

Доповіді

1. Особливості педагогічної профілактики адитивної поведінки підлітків.
2. Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі.

Література: основна [1; 2; 6; 10–12; 15; 23; 25; 27; 29];
додаткова [6; 10; 20; 21; 26; 29; 32; 35;
39; 40; 41; 46; 48]

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розробіть систему соціальної профілактики адитивної поведінки (для конкретної соціальної групи).

Література: основна [1; 2; 6; 10–12; 15; 23; 25; 27; 29];
додаткова [6; 10; 20; 21; 26; 29; 32; 35;
39; 40; 41; 46; 48]

Семінарське заняття 7

Ресоціалізація неповнолітніх, звільнених від відбування покарання з випробуванням (2 год)

План

1. Ресоціалізація неповнолітніх, звільнених від відбування покарання з випробуванням.
2. Чинники протиправної поведінки неповнолітніх.

Доповіді

1. Технологія соціальної реабілітації неповнолітніх, засуджених до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі (мета, завдання, етапи роботи, методи).

Література: основна [1; 2; 6; 10–12; 15; 23; 25; 27; 29];
додаткова [6; 10; 20; 21; 26; 29; 32; 35;
39; 40; 41; 46; 48]

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Проаналізуйте вітчизняні та міжнародні документи, що визначають правовий статус неповнолітніх засуджених (Конвенція ООН про права дитини, резолюції 40/33 генеральної Асамблеї ООН 10 грудня 1985 р. ("Пекінські правила"), Кримінальний Кодекс України). Визначте права, що існують в Україні стосовно неповнолітніх, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

2. Проаналізуйте законодавство України, що регулює соціальну роботу з дітьми, молоддю та сім'ями, і визначте, яку допомогу з боку соціальних служб можуть отримувати неповнолітні, звільнені від відбування покарання з випробуванням, в Україні.

Література: основна [1; 2; 6; 10–12; 15; 23; 25; 27; 29];
додаткова [6; 10; 20; 21; 26; 29; 32; 35;
39; 40; 41; 46; 48]

Семінарське заняття 8

Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику (2 год)

План

1. Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику. Основні групи факторів ризику. Особливості дітей групи ризику. Причини появи дітей групи ризику.
2. Принципи роботи соціального педагога з дітьми групи ризику.
3. Поняття про соціально-педагогічну підтримку дитинства. Процедура залучення до процесу реабілітації дітей групи ризику інших уповноважених відомств.
4. Робота з вихованцями закладів соціальної й психолого-педагогічної підтримки дитинства (притулки, інтернати).

Дискусії

1. На врахуванні яких факторів має будуватися методика роботи соціального педагога в закладах соціальної підтримки для дітей групи ризику?
2. У чому суть теорії соціальної компетенції в контексті соціалізації дітей групи ризику?

Література: основна [1; 2; 6; 10–12; 15; 23; 25; 27; 29];
додаткова [6; 10; 20; 21; 26; 29; 32; 35;
39; 40; 41; 46; 48]

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розробіть план (програму) соціально-педагогічної роботи з дитиною групи ризику.

Література: основна [1; 2; 6; 10–12; 15; 23; 25; 27; 29];
додаткова [6; 10; 20; 21; 26; 29; 32; 35;
39; 40; 41; 46; 48]

ПОЗААУДИТОРНА САМОСТІЙНА РОБОТА

Реферати

Реферат — це доповідь на певну тему, що включає огляд наукових та інших джерел з обраної теми або виклад змісту наукової роботи, стислий виклад у письмовому (друкованому) вигляді змісту наукової праці, літератури з теми. Реферат демонструє ерудицію дослідника, його вміння самостійно аналізувати, систематизувати, класифікувати й узагальнювати суттєву наукову інформацію.

Тему реферату може запропонувати викладач або сам студент, але за узгодженням з викладачем. Обсяг реферату — 10–15 друкованих сторінок.

Основні вимоги до реферату:

- повнота відображення змісту статті чи кількох праць за темою;
- відповідність основних тез і положень, виділених реферуємим, змістові статті;
- відповідність висновків автора поставленим завданням.

Етапи реферування

Перший етап — опрацювання наукової статті. Насамперед слід її уважно прочитати, виділяючи ключові моменти та принципові положення. На цьому етапі зазначають автора, назву праці, назви періодичного видання або наукового збірника, де міститься стаття, номер або том, рік та відповідні сторінки.

Другий етап — аналітичний (складання плану реферування статті за основними змістовими блоками). План має включати всі складові статті: вступ, постановку проблеми, засоби реалізації, саме дослідження, висновки. На цьому етапі формується чітке уявлення про схему праці.

Третій етап — синтезуючий, на якому наповнюється складений на попередньому етапі план характерними методиками та аргументацією.

Теми рефератів з курсу “Соціальна педагогіка”

1. Особливості професійної підготовки соціальних працівників у США (Німеччині, Великобританії).
2. Порівняльний аналіз двох зарубіжних систем професійної підготовки соціальних працівників (дві країни на вибір).
3. Соціальне середовище як фактор соціалізації особистості.

4. Професійно-етична культура соціального педагога/соціального працівника.
5. Комунікативні особливості діяльності соціального педагога.
6. Соціальний працівник як центральна постать соціально-педагогічної діяльності в різних соціальних інститутах.
7. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку як соціально-педагогічна система.
8. Виховні особливості сім'ї як фактор формування шлюбно-сімейних уявлень у молоді.
9. Прийомна сім'я як позитивне соціальне середовище для дитини.
10. Історія розвитку дитячих будинків сімейного типу.
11. Індивідуально-типологічна характеристика дітей – вихованців дитячих будинків сімейного типу.
12. Профілактика хвороб, що передаються статевим шляхом, і СНІДу.
13. Особливості психолого-педагогічної підтримки підлітків і молоді, які постраждали від морального, фізичного, сексуального насильства чи насильства в сім'ї.
14. Особливості психолого-педагогічної підтримки жінок, які зазнали насильства.
15. ВІЛ/СНІД у молодіжному середовищі: сучасний стан і перспективи профілактики.
16. Волонтерський рух і сучасні тенденції розвитку волонтерських організацій в Україні.
17. Особливості організації та функціонування групи взаємодопомоги батьків дітей з особливими потребами.
18. Попередження та подолання негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі.
19. Найважливіші проблеми молоді.
20. Соціально-педагогічні умови корекції агресивної поведінки молодших школярів.
21. Особливості роботи з молоддю та підлітками, котрі перебувають у кризовому стані чи схильні до суїциду.
22. Особливості роботи з молоддю, схильною до асоціальної поведінки.
23. Профілактика вживання алкогольних напоїв і наркотичних речовин.
24. Соціально-психологічна профілактика адитивної поведінки підлітків і молоді.
25. Юне материнство як соціально-педагогічна проблема.

Література: основна [1; 3; 5–7; 11; 15–17; 20–25; 27–29];
додаткова [1–12; 14–22; 24–45; 47–50]

Есе

Есе — це невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію, висвітлює індивідуальні думки та висловлювання щодо конкретного питання і не претендує на вичерпне визначальне тлумачення теми. Есе виражає суб'єктивну думку про проблему. Тому зміст його вміщує індивідуальні судження студентів, їхні аргументи, докази, а також власні умовисновки про предмет міркування (тобто про проблему, що висвітлюється в есе).

У процесі написання есе в студентів формується досвід наукової постановки проблеми, збирання інформаційного (фактологічного) матеріалу для обґрунтування думок, висловлених в есе. Накопичується досвід вивчення та критичного аналізу наукової літератури з метою надання власних умовисновків щодо означеної проблеми.

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ з дисципліни “СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА”

1. Особливості роботи соціального педагога з обдарованою молоддю.
2. Особливості роботи соціального педагога з дітьми групи ризику.
3. Профілактична робота соціального педагога щодо попередження відмов від новонароджених дітей.
4. Особливості соціального супроводу сімей групи ризику.
5. Соціально-педагогічні технології роботи з прийомною сім'єю.
6. Використання інтерактивних форм у соціально-педагогічній роботі з клієнтами.
7. Метод “рівний-рівному” як соціально-педагогічна технологія формування здорового способу життя підлітків.
8. Особливості соціалізації вихованця школи-інтернату.
9. Особливості організації та функціонування групи взаємодопомоги батьків дітей з особливими потребами.
10. Соціально-педагогічні умови корекції агресивної поведінки молодших школярів.
11. Соціально-педагогічна робота соціального педагога з неблагополучними сім'ями.

12. Особливості роботи соціального педагога з підготовки молоді до сімейного життя.
13. Робота з молодими сім'ями щодо стабілізації сімейних стосунків.
14. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями.
15. Особливості соціально-педагогічної діяльності з дітьми-інвалідами.
16. Соціально-педагогічна робота з дітьми з девіантною поведінкою.
17. Особливості профілактичної роботи щодо профілактики негативних явищ серед дітей і підлітків.
18. Соціально-педагогічна робота з вихованцями закладів соціальної й психолого-педагогічної підтримки (притулки, інтернати).
19. Соціально-педагогічна робота з батьками щодо формування усвідомленого батьківства.
20. Особливості роботи соціального педагога з дітьми, які постраждали від фізичного та сексуального насильства.
21. Особливості роботи соціального педагога з ВІЛ-інфікованими підлітками.
22. Соціально-педагогічні технології роботи з наркозалежними підлітками.
23. Соціально-педагогічна профілактика алкоголізму в молодіжному середовищі.
24. Ресоціалізаційна робота соціального педагога з неповнолітніми, звільненими від покарання з випробуванням.

КОНТРОЛЬ ЗА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

Контроль являє собою усвідомлене, планомірне спостереження й фіксацію вербальних і практичних дій студентів з метою з'ясувати рівень набутого ними соціального досвіду, опанування програмного матеріалу, оволодіння знаннями, професійними вміннями й навичками, а також особистісних і професійних якостей.

Контроль має такі *функції*:

- *освітню* (сприяння поглибленню, розширенню, удосконаленню знань студентів, уточненню й систематизації навчального матеріалу з предмета);
- *діагностично-коригуючу* (виявлення знань, умінь і навичок, труднощів, недоліків, неуспішності; забезпечення зворотного зв'язку в різновидах “студент-викладач” і “студент-студент”);

- *контрольно-оцінювальну* (визначення рівня знань, умінь і навичок студентів, підготовленості до засвоєння нового матеріалу, виставлення оцінок студентам);
- *виховну* (покращання особистої дисципліни, розвиток волі, характеру, навичок систематичної самостійної праці, виховання моральної відповідальності за результатами своєї діяльності);
- *розвивальну* (стимулювання пізнавальної активності студентів, розвиток психічних процесів особистості — уваги, пам'яті, мислення, мовлення);
- *стимулювально-мотиваційну* (стимулювання студентів до покращання навчальної діяльності, формування мотивів навчання);
- *управлінську* (забезпечення цілеспрямованості в навчанні);
- *прогностично-методичну* (стосується як викладача, який отримує досить точні дані для оцінки своєї праці, результатів за провадження своєї методики викладання, шляхів подальшого вдосконалення навчання, так і студентів, оскільки допомагає їм прогнозувати свою навчальну роботу).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Соціальна педагогіка як наука. Об'єкт і предмет соціальної педагогіки, її головні завдання.
2. Категорії соціальної педагогіки. Структура соціальної педагогіки.
3. Сучасні концепції соціалізації особистості.
4. Мета, принципи, функції діяльності соціального педагога.
5. Напрями й етапи соціально-педагогічної діяльності.
6. Сфери й зміст професійної діяльності соціального педагога.
7. Освітньо-кваліфікаційна характеристика соціального педагога.
8. Територіальна громада як поле діяльності державних і неурядових організацій.
9. Соціально-педагогічна робота в загальноосвітніх закладах: завдання й зміст роботи соціальних педагогів у загальноосвітніх закладах.
10. Основні функції та види професійної діяльності соціального педагога в загальноосвітніх закладах.
11. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді як суб'єкти реалізації соціальної політики. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність ЦСССДМ.
12. Етапи становлення системи центрів соціальних служб в Україні.

13. Напрями соціальної роботи ЦСССДМ. Заклади соціалізованого спрямування.
14. Соціально-педагогічна діяльність інтегрованих соціальних служб. Поняття про інтегративні соціальні служби; типи інтегративних соціальних служб.
15. Роль неурядових організацій у розв'язанні соціальних проблем сімей, дітей і молоді. Види неурядових організацій.
16. Класифікація неурядових організацій.
17. Сервісні неурядові організації, особливості їх діяльності.
18. Волонтерські групи як ресурс соціально-педагогічної діяльності державних і громадських організацій.
19. Поняття про “волонтерство”, найважливіші риси волонтерства. Діяльність волонтерського руху на сучасному етапі розвитку державної соціальної політики.
20. Принципи роботи волонтерів. Форми підготовки волонтерів.
21. Соціальні послуги в системі соціально-педагогічної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.
22. Поняття про соціальні послуги. Види соціальних послуг, їх зміст.
23. Технології соціально-педагогічної діяльності, основні риси соціально-педагогічної технології
24. Поняття про соціально-педагогічну технологію; фактори розробки технології.
25. Структура соціально-педагогічної технології; етапи діяльності соціального педагога у процесі реалізації соціально-педагогічної технології.
26. Принципи розробки та впровадження соціально-педагогічної технології.
27. Класифікація соціально-педагогічних технологій.
28. Інтерактивні форми соціально-педагогічної діяльності, їх характеристика.
29. Тренінг як форма організації інтерактивного навчання; ознаки тренінгу.
30. Структурні компоненти тренінгу. Методи проведення тренінгу.
31. Мінілекція як активний метод проведення тренінгу. Структура мінілекції.
32. Рольова гра як метод проведення тренінгу. Методика проведення рольової гри. Переваги та недоліки використання методу рольової гри.

33. Метод кейсів (проблемні ситуації). Варіанти застосування методу кейсів. Процедура застосування методу. Переваги та недоліки використання методу кейсів.
34. Мозковий штурм. Правила проведення мозкового штурму. Переваги та недоліки проведення мозкового штурму.
35. Дискусія як метод проведення тренінгу. Процедура використання дискусії. Переваги та недоліки застосування методу дискусії.
36. “Рівний-рівному” — інноваційний метод соціально-педагогічної діяльності. Різновиди методу.
37. Етапи (процедури) застосування методу “рівний-рівному”.
38. Принципи реалізації методу “рівний-рівному”.
39. Рекламно-інформаційні технології в соціально-педагогічній діяльності. Види соціальної проблематики реклами.
40. Функції, прийоми та засоби соціальної реклами.
41. Соціальна рекламна кампанія, етапи її організації.
42. Технології розробки та впровадження соціальних проєктів.
43. Характерні особливості соціального проєкту; типології проєкту.
44. Соціальний проєкт, “життєвий цикл” соціального проєкту.
45. Поняття “юне материнство”, причини юного материнства. Технологія роботи з юними матерями.
46. Профілактична робота щодо попередження відмов від новонароджених дітей. Причини відмов від дітей (соціально детерміновані, біологічно детерміновані).
47. Алгоритм роботи з жінками, які відмовляються від дітей.
48. Діяльність соціальних центрів матері та дитини.
49. Поняття про прийомну сім’ю, дитячий будинок сімейного типу. Основні напрями діяльності соціальних служб при створенні прийомної сім’ї та ДБСТ.
50. Соціально-педагогічна робота з окремим типами сімей. Основні напрями роботи соціального педагога (освітній, психологічний, посередницький, допомога в інформуванні).
51. Види сімей (благополучна, сім’я групи ризику, неблагополучна сім’я), їх характеристики. Види соціально-педагогічної роботи з неблагополучними сім’ями.
52. Суть соціально-педагогічного обслуговування неблагополучних сімей та сімей групи ризику.
53. Особливості соціально-педагогічної профілактичної роботи з неблагополучними сім’ями та сім’ями групи ризику.
54. Соціально-педагогічна реабілітаційна робота з неблагополучними сім’ями та сім’ями групи ризику.

55. Соціально-педагогічна робота з підготовки молоді до сімейного життя, мета діяльності; форми та структура організації роботи.
56. Соціально-педагогічна робота з молодими сім'ями щодо стабілізації сімейних стосунків: мета діяльності; основні шляхи розв'язання проблем; форми роботи з молодими сім'ями.
57. Соціально-педагогічна допомога батькам у розв'язанні різноманітних проблем сімейного виховання: мета діяльності; форми роботи з батьками.
58. Соціально-педагогічний супровід неблагополучних сімей і сімей групи ризику.
59. Поняття про соціально-педагогічний супровід та інспектування. Об'єкти соціально-педагогічного інспектування.
60. Етапи здійснення соціально-педагогічного супроводу неблагополучної сім'ї.
61. Поняття про ВІЛ-інфекцію, СНІД; шляхи передачі ВІЛ-інфекції.
62. Етичні принципи надання соціальної підтримки ВІЛ-інфікованим. Форми надання соціальної підтримки.
63. Види соціальних послуг ВІЛ-інфікованим.
64. Поняття про насильство над дітьми. Форми жорстокого поводження з дітьми.
65. Характеристика фізичного насильства над дітьми. Попередження фізичного насильства.
66. Характеристика сексуального насильства над дітьми. Робота соціального педагога / соціального працівника з попередження сексуального насильства над дітьми.
67. Психологічне насильство над дітьми. Особливості профілактичної роботи соціального педагога з попередження психологічного насильства над дітьми.
68. Класифікація видів насильства.
69. Засоби запобігання насильству над дітьми.
70. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями. Поняття "інвалідність". Групи людей з функціональними обмеженнями.
71. Етапи й зміст соціально-педагогічної допомоги. Тактики соціально-реабілітаційної роботи з людьми, які мають функціональні обмеження.
72. Патронаж, його значення. Особливості здійснення патронажу людей з функціональними обмеженнями.

73. Девіантна та делінквентна поведінка дітей і молоді як форма соціальної дезадаптації.
74. Основні підходи до оцінки поведінкової норми й девіації.
75. Види девіантної поведінки (експансивні, неекспансивні, егоїстичні, альтруїстичні, усвідомлені та неусвідомлені девіації).
76. Причини виникнення девіантної поведінки (соціально-економічні, соціально-педагогічні, соціально-культурні, психологічні).
77. Делінквентна поведінка. Групи делінквентних осіб.
78. Адитивна поведінка, її різновиди (нехімічні адикції, проміжні форми, хімічні адикції).
79. Види адитивної поведінки (аутоагресивна, дисморфоманічна, гепоїдна, дромоманія, патологічна сором'язливість), їх характеристика.
80. Поняття про наркоманію, наркотичні засоби, наркотики, психотропні речовини. Токсикоманія. Алкоголізм.
81. Наркозалежна поведінка, її характеристика.
82. Особливості педагогічної профілактики адитивної поведінки підлітків.
83. Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі.
84. Ресоціалізація неповнолітніх, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Чинники протиправної поведінки неповнолітніх.
85. Технологія соціальної реабілітації неповнолітніх, засуджених до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі (мета, завдання, етапи роботи, методи).
86. Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику. Основні групи факторів ризику.
87. Особливості дітей групи ризику. Причини появи дітей групи ризику.
88. Принципи роботи соціального педагога з дітьми групи ризику.
89. Поняття про соціально-педагогічну підтримку дитинства. Процедура залучення до процесу реабілітації дітей групи ризику інших уповноважених відомств.
90. Робота з вихованцями закладів соціальної й психолого-педагогічної підтримки дитинства (притулки, інтернати).

ОЦІНКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Розрахунок рейтингу з дисципліни “Соціальна педагогіка”

За навчальним планом передбачено вивчення дисципліни на II курсі, у четвертому навчальному семестрі:

- лекції – 32 год;
- семінарські заняття – 16 год;
- самостійна робота – 60 год.

Усе це становить три кредити ECTS.

Обсяг засвоєного матеріалу оцінюється за шкалою:

- від 1 до 59 % фактичного матеріалу – “незадовільно”;
- від 60 до 74 % фактичного матеріалу – “задовільно”;
- від 75 до 89 % фактичного матеріалу – “добре”;
- від 90 до 100 % фактичного матеріалу – “відмінно”.

Якість знань оцінюється за традиційною п'ятибальною шкалою.

Тоді загальний рейтинг студента визначається за формулою:

$$P = \frac{0(5) \cdot 5 + 0(4) \cdot 4 + 0(3) \cdot 3 - 0(2) \cdot 2}{K},$$

де 0(5), 0(4), 0(3) – кількість позитивних оцінок (відповідно “п'ять”, “чотири”, “три”); 0(2) – кількість “незадовільних оцінок”, отриманих під час засвоєння всього курсу.

Рейтинг повинен бути не нижчий 60 % засвоєння матеріалу з оцінкою “задовільно” і не нижчий 30 % кількості “незадовільних оцінок”, тобто $P = 0,7 \cdot 3 - 0,3 \cdot 2 = 1,5$;

для оцінки “**добре**” $P = 0,8 \cdot 4 - 0,2 \cdot 2 = 2,8$;

для оцінки “**відмінно**” $P = 0,9 \cdot 5 - 0,1 \cdot 2 = 4,3$.

Рейтинг індивідуальної роботи студента визначається за формулою

$$P_{\text{інд}} = B/K,$$

де B – сума балів, отриманих за самостійну роботу;

K – кількість семінарських занять, відведених навчальною програмою.

Студенти, які протягом семестру набрали необхідну кількість умовних балів, тобто не менше 75 % розрахункового рейтингу з дисципліни, мають змогу отримати іспитову оцінку “автоматично” (відповідно до набраної кількості умовних балів, переведених для іспиту в національну оцінку). За бажанням студент може підвищити свій рейтинг під час іспиту.

У разі отримання на іспиті оцінки, що менша від зарахованої автоматично, за студентом залишається право на отримання оцінки, що була виставлена “автоматично”.

Студенти, які хочуть підвищити свій рейтинг і отримати вищу екзаменаційну оцінку, складають іспит. На іспиті студент може отримати не більш як 20 % балів від набраної ним суми протягом семестру. Підсумкова оцінка визначається сумарним рейтингом.

Шкала оцінювання:

90–100 балів — **відмінно (A)**;

75–89 балів — **добре (BC)**;

60–74 балів — **задовільно (DE)**;

35–59 балів — **незадовільно** з можливістю повторного складання (FX);

1–34 балів — **незадовільно** з обов’язковим повторним курсом (F).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Авер’янова Г. М., Дембицька Н. М., Москаленко В. В.* Особливості соціалізації молоді в умовах трансформації суспільства. — К.: ППП, 2005. — 307 с.
2. *Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола; За заг. ред. А. Й. Капської.* — К., 2002. — 164 с.
3. *Андреева Г. М.* Социальная психология. — М.: Аспект-Пресс, 1997. — 376 с.
4. *Безпалько О. В.* Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: Навч. посіб. — К.: Логос, 2003. — 134 с.
5. *Безпалько О. В.* Соціальна робота в громаді. — К.: Центр навч. літ-ри, 2005. — 176 с.
6. *Бочарова В. Г.* Педагогика социальной работы. — М., 1994. — 256 с.
7. *Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку.* — К.: Академ-прес, 1999. — 112 с.
8. *Закон* “Про забезпечення організаційно-правових основ соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування” / Права дитини: від витоків до інновацій: Збірник текстів, методичних та інформаційних матеріалів. — К.: Либідь. — 2002. — 280 с.
9. *Закон* України “Про охорону дитинства” (26 квітня 2001 р., № 2404-III) / Права дитини: від витоків до інновацій: Збірник текстів, методичних та інформаційних матеріалів. — К.: Либідь. — 2002. — 280 с.

10. *Захист і забезпечення отримання майнових та житлових прав дітей.* — К.: Держ. Ін-т проблем сім'ї та молоді. — 2002. — 160 с.
11. *Зверева І. Д.* Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю в Україні: теорія і практика. — К.: Правда Ярославичів, 1998. — 432 с.
12. *Каська А. Й.* Соціальна педагогіка: Підручник. — К.: Центр навч. літ-ри, 2003. — 256 с.
13. *Коваль Л. Г., Зверева І. Д.* Соціальна педагогіка / Соціальна робота. — К.: ІЗМН, 1997. — 392 с.
14. *Коваль Л. Г., Зверева І. Д., Хлебик С. Р.* Соціальна педагогіка: Навч. посіб. — К.: ІЗМН, 1997. — 390 с.
15. *Лукашевич М. П., Минович І. І.* Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002. — 200 с.
16. *Мардахаев Л. В.* Социальная педагогика. — М.: Гардарики, 2005. — 269 с.
17. *Міщук Л. І.* Соціальна педагогіка: Досвід та перспективи. — Запоріжжя, 1999. — 248 с.
18. *Мудрик А. В.* Социальная педагогика. — М.: АCADEMIA, 1999. — 183 с.
19. *Мустаева Ф. А.* Основы социальной педагогики. — М. — Екатеринбург, 2002. — 416 с.
20. *Основи соціальної педагогіки: Конспект лекцій / Укл. А. О. Малько.* — Харків: ХДІК, 1998.
21. *Педагогика: педагогические теории, системы, технологии / С. А. Смирнов, И. Б. Котова, Е. Н. Шиянов и др. / Под ред. С. А. Смирнова.* — М.: Изд. центр "Академия", 1999. — 512 с.
22. *Семигіна Т.* Робота в громаді: практика й політика. — К.: Вид. дім "КМ Академія", 2004. — 180 с.
23. *Скуратівський В. А., Палій О. М.* Основы соціальної педагогіки: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002. — 200 с.
24. *Социальная педагогика: Курс лекций / Под общ. ред. М. А. Галагузовой.* — М.: Владос, 2001. — 416 с.
25. *Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.* — К.: Центр навч. літ-ри, 2004. — 256 с.
26. *Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник.* — К.: ДЦССМ, 2002.
27. *Шакурова М. В.* Методика и технология работы социального педагога. — М.: Изд. центр "Академия", 2002. — 272 с.
28. *Шептенко П. А., Воронина Г. А.* Методика и технология работы социального педагога / Под ред. В. А. Сластенина. — М.: АCADEMIA, 2001. — 208 с.
29. *Шульга В. В.* Соціальний педагог у загальноосвітньому навчальному закладі: Метод. рекомендації. — К.: Ніка-Центр, 2004. — 124 с.

Додаткова

1. *Бандурка О. М.* Запобігання торгівлі людьми. — К., 2001. — 171 с.
2. *Безпалько О. В., Авельцева Т. П., Мащевко Н. І.* Технології активізації громади: Метод. посіб. / За ред. О. В. Безпалько. — К.: Наук. світ, 2006. — 95 с.
3. *Братусь І.* Технології соціальної роботи з неповнолітніми матерями в США // Практична психологія та соціальна робота. — 2001. — № 10 (35). — С. 42–46.
4. *Вачков І. В.* Основи технологи групового тренінга. Психотехніки. — М., 2000. — 224 с.
5. *Волонтерство: порадник для організатора волонтерського руху* / Укл.: Т. Л. Лях. — К.: ВГЦ “Волонтер”, 2001. — 150 с.
6. *Впровадження альтернативних видів кримінальних покарань в Україні* / За ред. О. В. Беци. — К., 2003. — 116 с.
7. *Гейдар Л., Довбах Г.* Соціальна реклама в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Матеріали конференції. — К.: ІНЦ “Фоліант”, 2004.
8. *Головатий М. Ф.* Трансформація нової соціальної політики в сучасній Україні: концептуальні засади // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. — № 1 — (жовтень-грудень). — К., 2002. — С. 20–24.
9. *Громади України: на шляху до відродження.* — К.: Ай-Бі, 2002. — 279 с.
10. *Діти державної опіки: проблеми, розвиток, підтримка: Навч.-метод. посіб.: У 2-х кн.* — К.: Міленіум, 2005. — 286 с.
11. *Дмитренко М. І., Тропін М. В., Власов П. О.* Попередження насильства у сім’ї: метод. рекомендації. — Дніпропетровськ, 2001. — 56 с.
12. *Догляд і підтримка дітей з ВІЛ-інфекцією: Навч. посіб. для персоналу дитячих установ, батьків, опікунів, соціальних працівників та інших осіб, що доглядають за ВІЛ-інфікованими дітьми.* — К.: Кобза, 2003. — 168 с.
13. *Етичний кодекс спеціалістів з соціальної роботи України* // Соціальна політика і соціальна робота. — 2003. — № 1. — С. 16–22.
14. *Жуков Ю. М.* Комунікативний тренінг. — М.: Гардарики, 2003. — 223 с.
15. *Запобігання і протидія насильству в сім’ї: Метод. рекомендації для соціальних працівників.* — К.: ДЦССМ, 2004. — 192 с.
16. *Зимівель Н. В.* “Рівний — рівному” як соціально-педагогічна технологія формування здорового способу життя підлітків // Проблеми педагогічних технологій. — Луцьк, 2002. — Вип. 2. — С. 101–108.
17. *Івченко Н. М.* Особливості розвитку волонтерського руху в Україні // Теоретичні питання освіти та виховання: Зб. наук. праць. — К., 2000. — С. 90–93.
18. *Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: Метод. посіб.* / О. Пометун, Л. Пироженко. — К.: А. П. Н., 2002. — 136 с.

19. *Історія педагогіки* / За заг. ред. М. В. Левківського. — Житомир, 1999. — 336 с.
20. *Киричук О. В.* Психолого-педагогічне проектування в системі виховного процесу загальноосвітньої школи // *Практична психологія та соціальна робота*. — 2002. — № 8. — С. 4–12.
21. *Комплексні програми центрів соціальних служб для молоді* / За заг. ред. С. В. Толстоухової. — К.: УДЦССМ, 2001. — 204 с.
22. *Конвенція ООН про права дитини: шляхи практичного застосування: Метод. рекомендації* / Упоряд. Г. М. Лактіонова. — К.: Наук. Світ, 2000. — 38 с.
23. *Конвенція про права дитини*. — К.: Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), 2003. — 32 с.
24. *Концепція освіти “рівний — рівному” щодо здорового способу життя серед молоді України* / В. М. Оржеховська, О. І. Пилипенко, Л. І. Андрущак. — К., 2002. — 20 с.
25. *Кузьмінський В.* Інтегровані соціальні служби — складова стратегії деінституалізації // *Права дітей*. — 2006. — № 3. — С. 10–11.
26. *Лауриненко Н. М.* Педагогіка соціалізації: Європейські абриси. — К.: Віра ІН-САЙТ, 2000. — 444 с.
27. *Ліфарєва Н. В.* Психологія особистості: Навч. посіб. — К., 2003. — 240 с.
28. *Лукашевич М. П.* Соціалізація. Виховні механізми і технології: Навч. посіб. — К.: ІЗМН, 1998.
29. *Лях Т. Л.* Волонтерський рух та сучасні тенденції розвитку волонтерських організацій в Україні // *Проблеми педагогічних технологій: Зб. наук. праць / Волинськ. держ. ун-т ім. Лесі Українки*. — Луцьк, 2002. — Вип. 2. — С. 44–53.
30. *Методика и технологии работы социального педагога* / Б. Н. Алмазов, М. А. Беляева и др.; Под ред. М. А. Галагузовой. — М.: Академия, 2002. — 192 с.
31. *Методичні рекомендації з питань організації та ресоціалізації наркозалежних* / Держ. Ін-т проблем сім'ї та молоді. — К., 2004. — 200 с.
32. *Методичні рекомендації по проведенню тренінг-курсу для підлітків з питань просвітницької роботи щодо здорового способу життя*. — К., 2002. — 48 с.
33. *Методичні рекомендації соціальним працівникам щодо підготовки прийомних батьків*. — К.: Студцентр, 1998. — 128 с.
34. *Нормативно-правове забезпечення діяльності центрів соціальних служб для молоді*. — К.: ДЦССМ, 2003.
35. *Оржеховська В. М.* Профілактика правопорушень серед неповнолітніх: Навч.-метод. посіб. — К., 1996. — 352 с.
36. *Питання формування ефективності родинних форм влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування*. — К.: Держ. Ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. — Кн. 2. — 128 с.
37. *Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проєктів* / За заг. ред. І. Звереві, Г. Лактіонової. — К.: Наук. Світ, 2001. — 49 с.

38. *Послуги* соціальних служб для дітей, молоді, різних категорій сімей м. Києва. Інформаційно-рекламна збірка / За ред. К. С. Шендеровського, І. Я. Ткач. — К.: КМЦССМ, 2004. — 86 с. *Педагогика: педагогические теории, системы, технологии* / Под ред. С. А. Смирнова. — М.: Академия, 1999. — 512 с.
39. *Превентивна* робота з молоддю за методом “рівний — рівному”: Навч. посіб. / За заг. ред. І. Д. Звереві. — К.: Навч. книга, 2002. — 256 с.
40. *Причини* дитячої бездоглядності й безпритульності та шляхи їх подолання // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. праць. — Київ-Житомир: ЖДУ, 2004. — Кн. 1.
41. *Розширення* можливостей недержавних організацій через залучення волонтерів та створення мереж / В. Дибайло, Ш. Малеріус, Л. Гривняк. — К., 2004. — 98 с.
42. *Соціальний захист* дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування: Державна доповідь про становище дітей. — К., 2000.
43. *Технології* створення та функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу: Зб. метод. матеріалів. — К.: Держ. Ін-т проблем сім'ї та молоді. — 2003. — 188 с.
44. *Технологія* волонтерської роботи в сучасних умовах / За ред. А. Й. Капської. — К., 2001. — 140 с.
45. *Трубавіна І. М.* Зміст та форми просвітницької роботи з батьками. — К.: УД-ЦССМ, 2000. — 88 с.
46. *Тюття Л. Т., Іванова І. Б.* Соціальна робота (теорія і практика). — К.: ВМУ-РОЛ “Україна”, 2004. — 408 с.
47. *Формування* навичок усвідомленого батьківства та ранній розвиток дитини: Метод. матеріали для тренера / Упоряд. І. Братусь; За заг. ред. Г. М. Лактіонової. — К.: Наук. Світ, 2002. — 51 с.
48. *Халін А. І.* Діяльність класного керівника щодо психолого-педагогічної профілактики вживання наркотичних засобів // Практична психологія і соціальна робота. — 2003. — № 1. — С. 4–9.
49. *Харченко С. Я., Краснова Н. П., Харченко Л. П.* Технології соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами / Соціально-педагогічні технології. — Лу-ганськ: Альма-Матер, 2005. — С. 278–308.
50. *Школа* для батьків / В. Бондаровська, К. Бабченко. — К.: ТОВ “Батискаф”, 2003. — 320 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Аудиторна самостійна робота з дисципліни “Соціальна педагогіка”	4
Позааудиторна самостійна робота	17
Тематика контрольних робіт з дисципліни “Соціальна педагогіка”	19
Контроль за самостійною роботою студентів.....	20
Питання для самоконтролю.....	21
Оцінка знань студентів.....	26
Список літератури.....	27

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>Л. В. Логвиненко</i>
Комп’ютерне верстання	<i>Н. І. Нечипоренко</i>

Зам. № ВКЦ-3806

Підп. до друку 20.11.08. Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 1,91. Обл.-вид. арк. 1,76. Тираж 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*